

Heinrich Rahn Theodor Dethmar

Centuria Thesium Iuridicarum Continens Materiam De Necessaria Defensione, Ex I. 3. D. de Iustit. & Iur.

Rostochi[i]: Kilius, 1637

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn731655532>

Druck Freier  Zugang



Notwendigkeit der Verteidigung

R. U. jur. 1637.

Rahn-Delmer.

Vert.

100



110

CENTURIA
 THESIUM JURIDICARUM
 Continens Materiam
 DE
NECESSARIA
DEFENSIONE,

Ex l. 3. D. de Justit. & Jur.

Quam

D. T. O. M. A.

PRÆSIDE

Viro Clarissimo & Consultissimo

DN. HENRICO RAHNEN J.U.D.

& Profess. Præceptore & Promotore
suo observando

Publico placidoq. examini subjicit

THEODORUS DE SMAR

Osnabr. Westph. A. & R.

In Auditorio majori ad diem 25. Novembr.

horis matutinis.

Defensor propriæ salutis in nullo peccat *l. 3. C. ad
l. Cornel. de scar.*

ROSTOCHJ,

Literis NICOLAI KILII, Acad. Typograph.

ANNO MDCXXXVII.

29. 1637

CENTURIA
THESIMM JURIDICARUM
DE
NECESSARIA
DEFENSIONE



Ex lib. D. de Jure Civ. p. 100
Quint.
D. 2. 0. 1. A.
ERRATA
Novo Classimo
D. HENRICO
TEODORUS DE
Class. V. 1. 1. A. 1. 1.
In subditio majore ad item 27. Novemb.
Date et reprobare libellum in 10. Decemb. 1744

ROSTOCK
BIBLIOTHECA
ANNO MDCCLXXII



Quod Deus felix faustumq;
esse jubeat.

Thef. I.



NE quis sibi ipsi jus dicere, & injuriam, si quam passus, propria autoritate vindicare possit, summus rerum gubernator humano generi Magistratum, tanquam Deum aliquem præposuit, qui suum cuiq; tribuat, bonos defendat, malos verò obdelicta pœnis coërceat.

II.

Non enim concedendum est singulis, ut præclare inquit JCtus noster Paullus, quod per Magistratum publicè fieri possit, ne occasio sit majoris tumultus faciendi *l. 176. ff. de R. I.*

III.

Hoc licet juris sit indubitati, evenit tamen sæpius, ut copia Magistratus dari non possit, & necessitas cogat privatum ante in tempore occurrere, quàm ad judicem veniatur.

IV.

Hanc ob causam, ne expectato judice vulneretur, aut occidatur privatus, ab obtinendum jus suum leges privatam vim ei concesserunt, *l. 4. ff. de l. Aquil.* Melius enim est in tempore occurrere quàm post exitum vindicare, *l. 1. C. quand. lic.* Hinc Mantuan. Pellere vim vè jura sinunt, & vulnere vulnus.

V.

Privatam hanc violentiæ atq; injuriæ depulsionem JCti vocant Necessariam defensionem, seu moderamen inculpatæ tutelæ, cujus materia cum sit utilissim, & depravato hoc seculo nimis, heu! quotidiana, non abs re me facturum puto, si illam hac vice, pro ingenij mei modulo ventilandam proponam.

A 2

VI. In

VI.

In omni tractatu rerum quidem potior, prior tamen verborum ratio haberi debet *l. 7. in fin. ff. de appell. legat. l. 1. ff. de reb. cred.* Verba enim sunt rerum notæ, quæ ad ipsarum perceptionem non raro nos manuducunt *Cic. de finib. & lib. 9. ad Famil. epist. 22. Scalig. exerc. 1. Sect. 1. lib. 1. de caus. latin. ling. c. 1.*

VII.

Cum autem plures sint res quàm voces, necesse fuit, unica voce plures res significare; hinc orta sunt Æquivoca, quæ juxta tritam Logicorum regulam semper sunt distingvenda, antequam vel definiti, vel dividi, vel scientiam aliquam gignere possint.

VIII.

Hoc nisi fiat, vocabuli ambiguitas propter diversam ejusdem significationem vocem dubiam reddit & perplexam *arg. l. in ambiguis 85. ff. d. r. 1. & l. 46. de legat. 2.*

IX.

Itaq; quamvis multa vocabula sint generalia, tamen coërcenda & temperanda sunt secundum naturam, conditionem & qualitatem subjectæ materiæ, nec ad aliam rem, nisi super qua proferuntur, sunt restringenda.

X.

Ut igitur vox Defensionis quoq; ab æquivocatione vindicetur, operæ precium erit, quasdam ejus significationes in medium proferre, ut liqueat in quonam significatu in hac nostra Disputatione sit exaudienda.

XI.

Defensio à defendendo dicta in jure nostro i. sumitur pro susceptione in patrocinium & protectionem, ita Tutor dicitur pupilulum defendere *l. generaliter. 10. l. tutorum 30. ff. de administ. tut.*

XII.

Secundò accipitur pro excusatione, quæ ad allegandas causas absentix & dilationem petendam in judiciis datur, *l. servum quoq; 33. §. publicè 2. ff. de procurat. l. sed & si reip. 23. ff. de Usur.*

XIII.

Tertiò usurpatut pro exceptione *l. 1. C. de jur. & fact. ignor. ubi*

ubi militi etiam post sententiam, propter ignorantiam, juris exceptionem peremptoriam licet opponere. Ita etiam sumitur in *l. cum non sum 4. l. si quidem 9. C. de except.*

XIV.

Quartò restrictivè & magis propriè accipitur pro tuitione si-
ve instantis imminentsvè offensionis propulsatione *l. 4. l. 45. §. 4. ff. ad l. Aquil.* Atq; hanc posteriorem significationem nos hoc loco re-
tinemus.

XV.

Ordinis ratio jam exigit, ut à definitione rem ipsam aggredia-
mur. Nam quemadmodum fines agros regionesq; claudunt ac di-
sternant: sic Definitionibus natura rerum circumscribitur, & à
confinibus disternatur *Quintilian. lib. 7. c. 4. Fossec. s. Inst. c. 1.* Omnis,
inquit *Cic. 1. Off.* quæ à ratione suscipitur de aliqua re institutio, debet
à definitione proficisci: ut intelligatur, quid sit id, de quo disputetur.

XVI.

Definimus autem Defensionem necessariam, quod sit facultas
omni jure concessa, vim atq; injuriam ab insultante nobis imminen-
tem, vel jam illatam, vi privata repellendi,

XVII.

Dicitur Necessaria, quod durissimo necessitatis telo flagitante,
insultatus eam suscipere cogatur, unde etiam in lingua Germanica
vocatur *Noshrwehr.*

XVIII.

Dixi Defensionem licitam esse omni jure. i. Naturali, quia cui-
libet Enti creato à natura inditus est instinctus, ut tendat ad conser-
vationem sui & repulsionem oppositi.

XIX.

Hoc sine Leonibus robur, Tauris sponte nascentia cornua, api-
bus aculei dati sunt, ut laceffiti in sui protectionem iis utantur. Hinc
elegantè Poëta canit:

Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem:

Verùm etiam instanti læsa repugnat ovæ.

A 2

XX. Unde

XX.

Unde cum defensio ex ipsius naturæ fontibus promanet, adeo favorabilis est, ut nemini sit deneganda *l. defensionis facultas 7. & ibi Dd. C. de jur. fisc. ne quidem Diabolo, ut loquuntur Dd. & Rot. Rom. decis. 364. Magnific. & Nobiliss. Dn. Theodor. Reinkingk! Cancellarius Bremensis & Verdensis meritisimus, Dn. Promotor ac Patronus meus omnî observantia studio et atem reverenter venerandus, in enarrat. tit. 1. lib. 2. C. de in jus voc. ind. num. 11.*

XXI.

In tantum ut nec ipse Imperator vel alius Princeps eam alicui adimere possit *Dd. in l. 3. ff. de just. & jur. Et licet regulariter quilibet favori pro se introducto renunciare queat l. 29. C. de pact. tamen reus in criminalibus defensionis suæ renunciare non valet. l. 6. ff. de appellat.*

XXII.

2. Jure gentium licita est defensio, quia Florentinus in *l. 3. d. j. & j. illam tutelam, quâ vitæ humanæ societas conservatur, juri gentium describit.*

XXIII.

Nam sicuti hominem homini insidiare nefas est: ita justum esse censetur, vim atque injuriam à corpore, à capite, à vita sua propulsare.

XXIV.

3. Jure civili, quia hoc in defensione necessaria legitimum moderamen, tempus & causam servare docet *l. 1. C. Und. vi.*

XXV.

4. Jure Canonico, quia expressè permittit, ut aliquis in discrimine vitæ constitutus, omni meliori modo, quo potest, se defendat, ne ab alio iniquè occidatur *c. si verò X. de sentent. excommun. c. significasti X. in fin. de homicid. Clement. un. de homicid.*

XXVI.

Adeo ut Sacerdos celebrans Missam, injustum aggressorem occidere, & postea Missam licitè perficere possit, referente, *Geil. lib. 2. obs. 110, n. 12.*

XXVII. Jure

XXVII.

5. Jure divino, quod patet ex quinto præcepto, Non occides, quo Deus non solum præcipit, ne alios occidamus, sed ut nos ipsos etiam defendamus & tueamur, quod nisi faciamus, legem hanc in propria nostra persona violamus.

XXVIII.

Nam qui valent se defendere, & non defendunt, sed patiuntur se interim ab injusto aggressore, peccant ac si se ipsos occidissent vel vel præcipitassent, *Paul. de Castr. in l. 3. ff. de i. & i.*

XXIX.

Causa efficiens Defensionis est vel Propinqua, vel Remota. Propinqua est agens, scilicet homo, qui vim illatam vel jam instantem vi propulsat. Remota est jus omne quod defensionem permittit.

XXX.

Nullam autem hic facimus differentiam ætatis, sexus aut conditionis. Quod probatur hac voce generali Quisq; in hac *l. 3. de i. & i.*

XXXI.

Proinde regulam generalem constituimus talem: Omnibus injustè læsis necessaria defensio conceditur: nam ubicunq; offensio est prohibita, ibi defensio est concessa.

XXXII.

Quod adeò verum esse putamus, ut etiam Subditus Magistratui injustè vim inferenti jure resistere queat arg. *l. 5. l. 7. C. de jure sse. Mysing. s. obs. 18.*

XXXIII.

Verum an filius in vita discrimine constitutus patrem injustum percussorem justè interficere queat, nō caret controversiâ. Cōmuniter Dd. affirmativam amplectuntur. Justior tamen & æquior mihi videtur eorū sententia, qui statuunt, filio mortem potius ferendâ, quàm ut nefandum Parricidij crimen patret, & ei vitam adimat à quo vitam accipit arg. *l. 13. §. 4. ff. de re milis. l. 9. ff. de obseq. parent. vel patron. præstand.* Nam licet pater sit iniquus & legum contemptor, tamen pater est *Nov. 12. c. 2. in fin.* Unde adolescens quidam Zenonis, discipulus à Patre suo

tre suo verberibus affectus rectè dixisse videtur: Patris mei iram & verbera toleranti animo ferre didici. Imò inquit: Si tibi parens placet me occidere, tibi non resistam, sed potius mortem feram, quàm ut te vità velim privare, *Thom. Sagitt. in disp. de civil. convers. privat. thes. 168.*

XXXIV.

Quod ad vasallum attinet, si is Dominum suum cum moderate inculpata tutelæ pro defensione sua interficiat, excusatur, nec propterea beneficio suo privatur *Rosenth. de Feud. c. 10. n. 23.* Fidelis enim debet esse domino, sed sibi ipsi magis. *Borch. de feud. c. 1. n. 41.*

XXXV.

Et hæc defensio competit non tantùm omnibus iis quibus vis & injuria inferitur: Sed & his qui injuriam passis sanguine, affinitate vel alio societatis genere juncti sunt.

XXXVI.

Causa instrumentalis sunt arma quibus vis propulsatur, videlicet gladij, bombardæ, fustes, & reliqua armorum genera, quibus defensio mediata peragitur.

XXXVII.

Sequitur Materia circa quam sive objectum, quod constituunt Personæ, Res & Fama.

XXXVIII.

Personæ in triplici sunt differentia: vel sunt Propriæ, vel Necessariæ, vel Extraneæ.

XXXIX.

De propriis personis, quin illis competat necessaria defensio, nullum planè est dubium per *l. 3. ff. de i. & i.*

XL.

Necessariæ personæ sunt, quæ nobis consanguinitatis vel affinitatis vinculo sunt conjunctæ. Dictæ sine dubio ob id Necessariæ, quod necessaria officia in illas præ cæteris sint conferenda.

XLI.

Tales Personæ sunt Parentes, Liberi, Conjuges, Consanguinei, Affines, Patroni, & si quæ sunt aliæ,

XLII. Paren-

XLII.

Parentes liberos in discrimine vitæ constitutos videntes, vim imminentem vel jam illatam jure meritoq; ab iis propulsare tenentur.

XLIII.

Liberi vicissim parentes propter innatum amorem & debitam reverentiam justè tuentur.

XLIV.

Idem dicimus de Maritis, quos uxoribus, vim injustam patientibus suppetias ferre arctissimus amor jubet; cum & alias injuria uni facta, alteri facta censeatur. *Bart. in h.l. 3. de i. & i.*

XLV.

Non minus justè quoq; reliqui consanguinei, ut frater pro defensione fratris, affinis pro defensione affinis, violentos aggressores interficere possunt.

XLVI.

Nam quoties mentio fit in legibus de se vel sua persona, non solum propria persona, sed & aliæ, quas necessitatis vel consanguinitatis vinculo sibi habet conjunctas, comprehenduntur arg. l. 3. §. sed quod diximus 6. ff. de pen. legat. *Magnific. & Nobiliss. Dn. Reinkingk. in Tractatu de Regim. secular. & Ecclesiast. lib. 3. class. 3. cap. 2. n. 17.*

XLVII.

Et qui has personas non tuetur, sed vi & injuriâ eas opprimi, dum mutare potest, tolerat, patitur peccare peccantem & vires subministrat audaciæ. *Dn. Reinkingk. loc. alleg. num. 19.*

XLVIII.

De Præceptoribus, quibus æqualis cum parentibus honor debetur, idem obtinere censemus.

XLIX.

Socium itineris quoq; pro tuitione socij sui, servato moderate inculpatæ tutelæ, injustum invasorem impunè occidere posse, non dubitamus; Et probat hoc jus Canon. *Can. fortitudo. & Can. non inferenda 23. q. 3.*

B

L. Unde

L.

Unde etiam vicinus vicinum, hospes hospitem, amicus amicum, homo hominem, præsertim Christianus Christianum rectè defendit. Sumus enim invicem fratres uno regenerationis lavacro loti *c. ad mensam. n. quæst. 3.*

LI.

Etsi enim hæc lex de proprij tantum corporis tuitione præcipue loquatur: tamen etiam in personis tam necessariis quam extraneis, idem obtinere lex charitatis dicitur; cui consentit Constit. Crim. Carol. V. art. 150. §. Item/so einer zu Errettung eines andern Leib.

LII.

Nam si proximum nostrum non minus ac nos ipsos diligere tenemur: Sequitur proximum quoque esse defendendum.

LIII.

Hoc tamen eò extensum nolumus, ut quis cum propria vitæ suæ jactura ad periculofam aliorum defensionem teneatur. *Farinac. de homicid. quæst. 127. n. 300. & seqq.* ubi tamen excipit liberos, conjuges & subditos.

LIV.

Ordinata enim charitas incipit à se ipsa, & id tenetur aliquis præstare, quod sibi non nocet, alteri verò prodest. *l. 2. §. 1. in fin. ff. de aqu. plu. arcend.*

LV.

Quemadmodum verò corpus nostrum multorum insidiis & injuriis est expositum: ita non minus à violentis invaloribus, rebus & bonis nostris vis sapè, post habito omni jure, infertur.

LVI.

An autem privatâ autoritate vim rebus illatam, non secus ut à corpore propulsare possimus, quaeritur? Licet bona hominis quodammodo vita, & secundus quasi sanguis dicantur *Syrach. 34. v. 25. l. 4. ff. de agnosc. & alend. liber.* magna tamen inter vitam hominis & bona caduca est disparitas. Quare nos rejectâ opinione *Accursij ad l. 3. ff. de i. & i.* statuimus, non aliter ob rerum defensionem invalorem impunè

impunè occidi posse, nisi persona res suas defendens simul in vitæ discrimen conjiciatur. *Wesembec. i. consil. 19. n. 52. Treutl. vol. 1. disp. 1. t. b. 4. lit. c. Fachin. 1. contr. jur. 31.*

L VII.

Quo casu non amplius de rebus, sed proprii corporis salute agitur, ac homicidium non rerum occasione, sed præcipue pro corporis tutela factum censetur. arg. *h. l. 3.*

L VIII.

Non inelegans hîc solet moveri quæstio: An Titius Sempronium, qui ei res suas aufert, & equo fortè insidens, tam celeriter fugit, ut eum assequi non valeat, exploso globulo bombardico, impunè trahere, & ita occidendo Sempronium, res sibi ablatas recuperare possit? Nos negamus, etiamsi Titius res suas aliter recipere non possit. Hîc enim inter invasionem & propulsationem non est justa proportio; cum Titij vita non periclitetur, sed saltem pro rerum suarum conservatione adversarium interimat, *l. 9. ff. ad leg. Cornel. de sicar. junctâ l. 4. & l. 5. ad L. Aquil. Harprecht in §. item lex Cornel. de sicar. s. de publ. judic. n. 182.*

L IX.

Proinde cum hæc defensio transeat in vindictam, omni jure prohibita est *l. nullus C. de jud. & calicol. Zoanett. de necessar. defens. part. 2. n. 57.*

L X.

Nec militat hîc eadem ratio, ut in corporis defensione. Res ablata ordinariâ juris viâ repeti possunt; vita verò semel amissa restitutionis nescia est.

L XI.

Solent hoc loco quidam distingvere inter res viles & preciosas. Nos rejectâ hac distinctione, nullum rerum discrimen constituimus, quia res quantivis præcij collatæ cum homine, sunt vilissimæ, quibus vita hominis longè præferenda *l. 21. in fin. C. de SS. Eccles.*

L X II.

Sequitur Fama, thesaurus hominis inestimabilis omnibusq;
mundi

mūdi divitis præferendus. An autem ad ejus defensionem hæc defensio extendatur, quæritur? Negativæ sententiæ calculum nostrum adjicimus.

LXIII.

Defensio necessaria est remedium extraordinarium, quod in casu omnis remedij deficientis locum habet, *l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil.* Famæ verò læsio per legitima juris media restitui potest.

LXIV.

Siquidem actione injuriarum contra famæ sugillatorem apud judicem experiri, vel si judicis copia non detur, recriminatione injuriam retorquere poteris.

LXV.

Non incongruè hîc quæritur: Utrum provocatus ad duellum, hoc modo: *Distu ein redlicher Cavallier vnd kein Schelm / so kom heraus vnd wehre dich meiner /* provocanti comparere, eumq; impunè interficere possit? Sunt nonnulli, etiam magni nominis Jcti, qui hoc assertum eunt. Nos dicimus, quàm ignominiosissimis etiam verbis provocatum non teneri comparere, imò non posse absq; animæ suæ discrimine. *Cujac. 5. obj. 18. Obrecht. de necess. defens. c. 9. n. 12. & seq. Bocer. de bell. & duell. lib. 2. cap. 3.*

LXVI.

Nam duella hujusmodi omni jure sunt prohibita, & evocator graviter peccat contra Deum, contra Magistratum, contra proximum, & deniq; contra se ipsum.

LXVII.

Summam ergò laudem meretur Princeps vel Magistratus, qui publicis mandatis Duella & Provocationes ad pugnas omninò prohibet, & transgressores severè punit.

LXVIII.

Transimus jam ad pudicitiam, cujus defensio huc quoq; pertinet, quærentes, an ejus servandæ causa honesta virgo violentum stupratorem

pratore[m] occidere possit? Quod asserimus per l. 2. §. pen. ff. ad l. Cornel. de sicar. l. 8. §. 2. ff. Quod met. caus. c. non ost. nostrum ii. caus. 23. q. 5. p. S. D. artic. 142. post princ.

LXIX.

Castitas enim est præcipuum fœminarum ornamentum & firmamentum Nov. 6. c. 6. in fin. quo sublato mulieri nil quicquam salvi est, juxta tritum versiculum:

*Sunt tria que nunquam possunt amissa redire,
Tempus, virginitas, verbaq; dicta semel.*

LXX.

Forma defensionis consistit in tribus potissimum, Modo, Tempore & Causa.

LXXI.

Modus requirit ut defendens probet, se ob imminens vitæ periculum violentum aggressorem coactâ voluntate occidisse. l. 3. §. 9. ff. de vi & vi armat.

LXXII.

Exigunt hîc nonnulli paritatem armorum, quod non habet rationem. Generaliter enim h. l. 3. inquit: Quodcumq; ob tutelam corporis sui quis fecit, id jure factum esse putatur.

LXXIII.

Quare cum leges non præscribant, quoniam armorum genere defensio sit peragenda: nostrum quoq; non erit distinguere, vel certum modum præscribere arg. l. de precio §. ff. de Public. in rem act.

LXXIV.

Quis enim tam stultus esset, qui vitæ discrimini sese objectare, firmiora arma, quibus se posset tueri, abiecere, & injustam vim à violento invasore pati mallet?

LXXV.

Vis inermis quidem non rectè armis propulsatur: at vis armata,

ta, ut si quis me ferro petat, quovis armorum genere repelli potest, en-
sis rhomphæa, pugio gladio, gladius bombardâ.

LXXVI.

Sed an in invasus priorem ictum debet expectare? Neutiquam.
Melius enim est occurrere in tempore, quam post vulneratam causam
remedium quærere. l. i. C. quand. lic.

Principis obsta: sero medicina paratur.

LXXVII.

Ex primo ictu lethaliter soepe quis vulneratur, præsertim si ad-
versarius habeat bombardam, cujus primum ictum expectare peri-
culosissimum & certissima mors est. Dn. Ernest. Cothman. lib. 3. consil.
43. n. 39.

LXXVIII.

Huic nostræ assertioni adstipulatur. Constitut. Criminal. Carol.
V. art. 140. his verbis: Ist auch mit seiner Gegenwehr, biß er geschla-
gen wird, zu warren nicht schuldig.

LXXIX.

Sufficit enim solus armorum terror, non tamen simplex, sed
talis ex quorum usu & impulsione mortis periculum inducitur. Bald.
in l. ut vim n. 9. ff. de i. G. i.

LXXX.

Hic etiam examinanda venit quæstio sæpius agitata, An insul-
tatus fugere teneatur? Negantium dogma sequor. Fugere enim in-
star timidi leporis non solum ignominiosum, sed etiam periculosum,
cum fugiens facillimè in fuga cadere possit, exemplo Nisi apud Vir-
gil. lib. 5. Æneid.

————— *fessiq, sub ipsum*
Finem adventabant, levi cum sanguine Nisus
Labitur infelix.

LXXXI. Si

LXXXI.

Si tamen quis citra vitæ periculum pedum celeritate sibi consulere possit, ei omnino suavor essem, ut potius cum populari ignominia retrocedendo pugnam detrectaret, quam ut incerta victoria pugnaret arg. l. s. in pr. vers. sin. autem ff. ad l. Aquil. §. injuria autem 2. ibi utiq; si aliter periculum effugere non potest & ibi Bald. inst. de leg. Aquil.

LXXXII.

Hujus rei etiam expressum habemus textum in Ordinatione judicij Criminalis Carol. V. artic. 140. Verba sunt hæc: So einer jemand mit einem tödlichen Wassen oder Wehr vberläufft ansicht oder schlegt / vnd der bendbrigte kan süglich ohne Fährigkeit oder Verlegunge seines Leibes / Lebens / Ehr vnd gueten Leumuths nicht entweichen / der mag sein Leib vnd Leben ohn alle Straff durch eine rechte Gegenwehr retten.

LXXXIII.

Fugiat ergò qui fugere potest. Nam Sola provocatio adversarij non excusat à delicto, sed necessitas defensionis & vitæ periculum. Geil. lib. 1. de Pas. Publ. cap. 16. num. 6.

LXXXIV.

Hoc ut homine Christiano dignius, ita etiam conscientia longè tutius esse existimo.

LXXXV.

Caveat quilibet, inquit Harprecht ad S. r. Inst. de publ. jud. n. 122. siue sit nobilis siue ignobilis, ne pro tantillo mundani honoris vitam alicui adimat, suamq; conscientiam sauciet.

LXXXVI.

Nam cum defensio sit juris naturalis quo omnes homines æquales esse censentur, discrimine inter nobiles & plebejos rejecto, statuimus, omnes provocatos, nondum tamen in vitæ periculo constitutos, si fugâ sibi consulere possint, ad eam capeffendam teneri.

LXXXVII. Sed

LXXXVII.

Sed regeris, possem tamen hostem, qui mihi vitam adimere volebat, occidere. Respondeo, quamvis hostem tuum interimas, tamen humanum sanguinem, precioso Christi sanguine redemptum, effundis, cum fugâ impendens periculum evitare potuisses.

LXXXVIII.

De Tempore dicimus, quod fieri debeat defensio in continenti, nullo extraneo actu interveniente, sed fervente concertatione *l. 3. §. 9. ibi sed non ex intervallo & l. 17. ff. de vi & vi armat.*

LXXXIX.

Nam quæcunq; fiunt ex intervallo, cogitate fiunt, & non tam tuitionem quàm ultionem redolent. *Geil. lib. 1. de Pac. Publ. c. 16 n. 17.*

XC.

Causa consistit in Personarum & rerum contra violentos aggressores, non vindictæ sed tuitionis ergò suscepta defensione.

XCI.

Sed cum hæc omnia certis præceptis & regulis plenè comprehendendi nequeant, prudentis iudicis arbitrio ea reliquenda esse putamus.

XCII.

Quæritur jam, quâ poena puniendus sit is, qui intra cancellos defensionis se non continuit? Non ordinariam, sed aliam mitiorem poenam ei dicimus, cum *Geil. 2. obs. 110. n. 15.*

XCIII.

Finis primarius qui à Defendente intenditur est Tutela; Secundarius est debilitatio & occisio violenti aggressoris.

XCIV.

Effectus est, quod defensor in nullo peccasse censeatur *l. 3. C.*

ad l.

ad l. Cornel. de sicar. nam quod fit lege permittente, legis poenam non meretur l. 4. C. ad leg. jul. de adult.

XC V.

Reliquum est, ut videamus de Probatione defensionis. Ea vero in duobus consistit 1. Ut provocatus demonstrat, se ab occiso violenter esse invasum. 2. Ut probet, se adeo coarctatum & in vita periculo constitutum fuisse, ut evadere non potuerit, nisi aggressorem occidendo. *Damboud. in prax. rer. criminal. c. 76. n. 3. Geil. 2. obs. 110. n. 14.*

XC VI.

Hac probatio cum fit favorabilis & de genere privilegiatarum, Doctores hic admittunt testes alias minus habiles, puta mulieres, domesticos, ut fratrem pro fratre, dominum pro servo, affinem pro affine *Mynsing. 3. obs. 16. Wesenbec. consil. 19. n. 40. & 61. part. 1.*

XC VII.

Admittuntur etiam testes de Credulitate deponentes, hoc est dicentes, se existimare vel credere homicidium factum esse ad defensionem. *Bocer. lib. 2. de duell. cap. 10. n. 82. Wesenbec. d. consil. 19. n. 40.*

XC VIII.

Immò solæ præsumptiones, conjecturæ, signa & indicia non rejiciuntur. Tales conjecturæ sumuntur ex aggressionem, insultu, terrore, armorum genere, minis, & similibus.

XC IX.

Eatenus verò Præsumptiones & Conjecturæ admittuntur, quatenus dubium est, quis primus fuerit aggressor. *Bocer. d. lib. 2. c. 10. n. 85. Duaren. lib. 1. disput. annivers. cap. 27.*

C.

Hunc in modum probato inculpatæ Tutelæ moderamine reus ab ordinaria L. Cornelia poena vel est absolvendus, vel mitius puniendus. Atq; hæc de Necessaria defensione hac vice dicta sunt.

SOLIDEOT. O. M. G. LORIA.

C

II A

ΠΑΡΕΡΓΑ.

I.

N cædere volens Titium, si fortè perimat
 Mævium, ordinariâ legis Corneliæ pœ-
 nâ sit puniendus? Dubitatur, nos quid
 dicendum sit, non dubitamns.

II.

An Veneticæ seu Stryges, quæ Deum ab-
 negando, magicas artes & susurros exercue-
 runt, etsi nec homines nec bestias occiderint,
 igne sint cremandæ? Affirm.

III.

An sanguis ex vulnere interfecti erumpens,
 occisore suspecto præsentem judicem satis instru-
 at, ut accusatum homicidij condemnare, aut
 saltem torturæ eundem subicere possit? Neg.

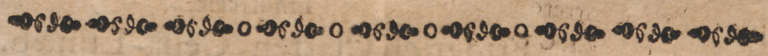
XX

AD DOMINUM RESPONDENTEM.

Non sine laude subis, Dethmare, sacraria Phœ-
 Non frustra Themidi sacra novella facis. (bi:
 Ut, quæ conveniat juri Defensio, monstres,
 Te vocat in cathedram nostra Minerva suam.
 Perge

Perge bonis curam studiis impendere; cepti
Nec dum fata sinunt, mitte laboris opus
Proderit hoc, nec non olim tibi commoda gignet
Multa Laborantem digna corona manet.

PRÆSES.



Ad

Virum. Juvenem Præstantissimum,
THEODORUM DETHMARUM,
publicitus disputantem
De Necessariâ Defensione.

DETHMARE Aonidum & Themidos doctissime cul-
Dnm modò justa tibi curæ est Defensio, eamq; (tor-
Astructam Theſibus Defendis, acumine mentis
Et promptâ lingvæ facundiâ, utrumq; mereris
Præclaræ punctum Laudis. Tibi magnus Apollo
Et virgo Astræa florenti è frunde Corollam
Nectere jam incipiunt; quæ dehinc tua tempora cit-
Stabit, & egregios tibi concinnabit honores. (cum

Deprop.

Petr. Lauremberg. D. & Pr.



Prelia quod tentas Theodore, haut Martis ac Artû,
Et flore at atis Palladis arva colis;
Rem facis eximiam, tollet quam nulla vetustas
Et cui persolvat certa brabea Themis.

Macte

Maacte animo felix ceptum non desine cursum,
Sed Parnassiacas impiger ito vias.
Sic nancisceris summa praeconia laudis,
Et patriae fies stella corusca tua.

Politissimo nec non Doctissimo Dn. Respondenti,
commensali & amico suo fraterno
I. m. q. fecit.

Friderich Clatten, Cellâ-Lunab.

XX

Quando quisq; suo administrat ausu
cuncta, & regula quid reposcat æqui
nil curare studet: cruenta mundum
vis invadit, & ire cuncta pessum
pergunt. Quod Theodore mente gestans,
Scrutaris Themidos secreta, *justa*
tutele moderamen atq; tractas;
Affectum ut moderare quisq; discat,
& demum celebret Themis triumphum,
quod Respublica stet vigore, cernens.
Doctis fama viris perennis hinc te,
O Dethmare dabit! Tibi quod opto.

Præstantiss. Dn. Dethmaro amico suo
perdilecto, honoris & amoris
E. L. Mg. fecit

Nicolaus Schomerus.

FINIS.

Perge bonis curam studi
Nec dum fata sinunt,
Proderit hoc, nec non olim
Multa Laborantem

A
Virum-Juvenem
THEODORUM
publicitus d
De Necessaria

DETHMARE Aonidum &
Dnm modò justa tibi cu
Astructam Thefibus Defen
Et promptâ lingvæ facund
Præclaræ punctum Laudis.
Et virgo Astræa florenti è f
Nectere jam incipiunt; qua
Stabit, & egregios tibi conc

Petr.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Prælia quod tentas Theodore,
Et flore atatis Palladis ar
Rem facis eximiam, tollez quam
Et cui persolvat certa brat

e; capti
is opus
oda gignet
a manet.

PRÆSES.

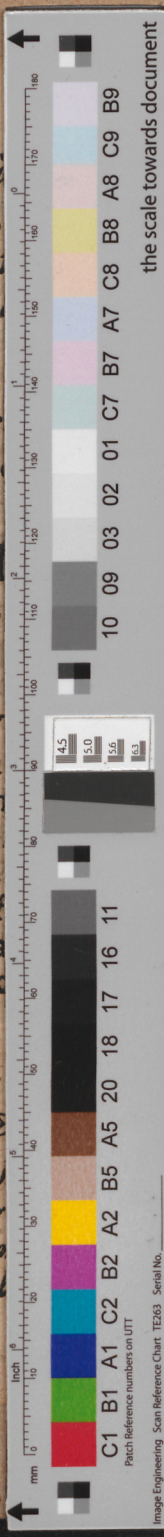
imum,
ARUM,

octissime cul-
tio, eamq; (tor
ne mentis
mereris
nus Apollo
ollam,
tempora cit-
iores. (cum

rg. D. & Pr.

t Artis,

Macte



the scale towards document